

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

P R O G R A M A
PENTRU EXAMENUL NAȚIONAL DE DEFINITIVARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNT
PROFESORI DE PEDAGOGIE

DISCIPLINA DE EXAMEN: PEDAGOGIE

2015

A. NOTĂ DE PREZENTARE

Programa de pedagogie pentru definitivarea în învățământ reprezintă o componentă esențială a curriculumului destinat formării continue a profesorilor din învățământul preuniversitar, cu specializări aparținând domeniului științelor educației, numit generic, în documentele de clasificare profesională, pedagogie.

Programa a fost concepută, urmărindu-se necesitatea formării interdisciplinare și integrate, holistice, unitare și integrale, pentru profesionalizarea carierei didactice.

Principiile care stau la baza realizării acestei programe sunt:

- a) principiul *continuității* între formarea inițială din perioada studiilor universitare și cea continuă realizată prin definitivare, grade didactice, perfecționare, alte forme de activități specifice carierei didactice;
- b) principiul *coerenței* modular-tematice a programei, asigurat prin articularea proiectării ei, prin modul de elaborare a competențelor, prin modul de selectare a unităților de conținut ce vor face obiectul evaluării vizate, orientate spre a elimina repetițiile, interferențele și contradicțiile;
- c) principiul *adecvării și armonizării* finalităților și a conținuturilor învățământului preuniversitar românesc cu direcțiile schimbărilor din societate;
- d) principiul *optimizării și inovării* activității în învățământul preuniversitar prin asimilarea celor mai noi achiziții din științele educației, urmărind sensibilizarea cadrelor didactice la problematica tendințelor de inovare a teoriei și practicii educaționale;
- e) principiul *compatibilizării* profilului de competență al profesorului din învățământul preuniversitar cu modelul european al cadrului didactic.

Rolurile și competențele cerute unui profesor pregătit să susțină examenul de definitivare în învățământ situează în centrul personalității cadrului didactic *competența profesională*, care include ansamblul de capacități cognitive, afective, motivaționale și manageriale, care interacționează cu *trăsăturile de personalitate* ale educatorului, conferindu-i acestuia calitățile necesare efectuării unei prestații didactice care să asigure realizarea competențelor de către toți elevii, iar performanțele obținute să se situeze aproape de nivelul maxim al potențialului intelectual al fiecăruia.

Inițierea în profesia didactică a fost înțeleasă ca fiind legată de un ansamblu de competențe inițiale, de bază, care urmează să se dezvolte în complexitate și întindere, pe măsură ce profesorul dobândește experiență.

Competența profesională a cadrului didactic din învățământul preuniversitar derivă din rolurile pe care acesta le îndeplinește în cadrul școlii. Practica evidențiază diversitatea rolurilor unui cadru didactic:

- *expert al actului predare-învățare*: selecționează, prelucrează din punct de vedere didactic informațiile pe care le va transmite, adaptându-le la sistemul de gândire al elevilor, la nivelul lor de înțelegere;
- *agent motivator*: declanșează și întreține interesul elevilor, curiozitatea și dorința lor pentru activitatea de învățare;
- *creator al situațiilor de învățare* cât mai favorabile pentru atingerea obiectivelor pedagogice proiectate; imaginează strategii de predare-învățare care să asigure succesul școlar la un număr cât mai mare dintre elevii pe care îi instruește;
- *lider*: conduce un grup de elevi, exercitându-și puterea asupra principalelor fenomene ce se produc; este prieten și confident al elevului, un sprijin în diverse situații;
- *consilier*: în această ipostază este un observator sensibil al comportamentului elevilor, un îndrumător persuasiv și un sfătuitor al acestora;
- *model*: prin întreaga sa personalitate, prin acțiunile și comportamentul său, este un exemplu pozitiv pentru elevi;
- *manager*: supraveghează întreaga activitate din clasă, asigură consensul cu ceilalți profesori, cu părinții și cu ceilalți factori educativi în contextul *managementul clasei*; acesta include toate deciziile și acțiunile solicitate pentru menținerea unui climat stimulativ învățării în clasă.

Profesorul își asumă o multitudine de roluri a căror exercitare este dependentă de personalitatea lui. Pe lângă activitatea didactică, acesta desfășoară și o activitate extrașcolară sau cultural-educativă. Dintotdeauna, profesia aceasta a avut o dimensiune profund socială; din această perspectivă, profesorul este și un pedagog social, preocupat de ridicarea gradului de cultură și civilizație.

Alte roluri și calități necesare țin de nivelul de cultură al profesorului, cerut de responsabilitățile culturale și sociale, adecvate societății contemporane: capacitatea de a dialoga, capacitatea de a informa obiectiv și de a comunica cu ușurință, atitudinea critică și non-dogmatică, asimilarea valorilor civico-democratice.

Civilizația tehnologică contemporană îi impune profesorului să-și dezvolte o serie de calități personale, cum sunt: stăpânirea noilor tehnici care sunt folosite în sala de clasă contemporană, capacitatea de a

inventa noi modalități de utilizare a acestor tehnici în beneficiul învățării, capacitatea de a le inova, de a propune ameliorările necesare.

Rolurile științifice ale profesorului contemporan implică dezvoltarea unor noi calități și atitudini, precum: cunoașterea logicii și a structurii disciplinei pe care o predă, dar și a problematicei disciplinelor conexe, promovarea spiritului științific, preocupări de propagare a culturii științifice.

Etica profesională și cerințele de a se *autoperfecționa* continuu impun: capacitate de autoorganizare, mentalitate deschisă și disponibilitate de a observa și studia comparativ diferite sisteme și practici școlare din lume, atitudine experimentală, în vederea perfecționării continue a metodologiei și a stilului personal de predare, acționarea în interesul superior al copilului și al respectului față de acesta.

Toate aceste calități și roluri necesare unui profesor, sunt de natură să sugereze faptul că profesia didactică solicită persoane *atent selecționate* și care vor avea nevoie de o *intensă perioadă de formare* profesională și ca personalitate.

Din aceste roluri decurg dimensiunile competenței profesionale a cadrului didactic:

A. Competența de specialitate care cuprinde trei capacități principale:

- cunoașterea materiei;
- capacitatea de a stabili legături între teorie și practică;
- capacitatea de înnoire a conținuturilor, în consens cu noile achiziții ale științei domeniului (dar și cu cele din domenii adiacente).

B. Competența psihopedagogică este rezultanta următoarelor capacități:

- capacitatea de a cunoaște elevii și de a lua în considerare particularitățile lor de vârstă și individuale în proiectarea și realizarea activităților instructiv-educative;
- capacitatea de a comunica ușor cu elevii, de a-i influența și motiva pentru activitatea de învățare, în general, și pentru învățarea unei anumite discipline de studiu în particular;
- capacitatea de a proiecta și a realiza optim activități instructiv-educative (precizarea obiectivelor didactice, selecționarea conținuturilor esențiale, elaborarea strategiilor de instruire, crearea unor situații de învățare adecvate, stabilirea corespunzătoare a formelor, metodelor și instrumentelor de evaluare);
- capacitatea de a evalua obiectiv programe și activități de instruire, pregătirea elevilor, precum și șansele lor de reușită;
- capacitatea de a-i pregăti pe elevi pentru autoinstruire și autoeducație.

C. Competența psihosocială și managerială presupune următoarele capacități ale profesorului contemporan:

- capacitatea de a organiza elevii în raport cu sarcinile instruirii, de a crea situații de învățare adecvate și de a stabili responsabilități în grup;
- capacitatea de a stabili relații de cooperare, un climat adecvat în grupul de elevi și de a soluționa conflictele;
- capacitatea de a-și asuma răspunderi;
- capacitatea de a orienta, organiza și coordona, îndruma și motiva, de a lua decizii în funcție de situație.

În esență, **competențele generale și specifice** vizate de prezenta programă, corelate cu modelul european al cadrului didactic, pot fi abordate din perspectiva dimensiunii cognitive, procedural-aplicative și atitudinale. Aceste conturează un profil vizând:

1. Competențe psihopedagogice;
2. Competențe didactico-metodologice;
3. Competențe de comunicare și relaționare;
4. Competențe de organizare și conducere a clasei de elevi;
5. Competențe de evaluare a activității didactice și a diferitelor situații educative;
6. Competențe reflective, critice (metacognitive) și de inovare a practicilor educaționale;
7. Competențe de inițiere și promovare a parteneriatului școală-comunitate locală;
8. Competențe de promovare a valorilor europene.

B. TEME PENTRU STUDIUL INDIVIDUAL, CURSURI, SEMINARII ȘI APLICAȚII

I. Pedagogia ca domeniu științific

- Definiție și obiect de cercetare;
- Relația dintre pedagogie și alte științe socio-umane;
- Științele educației - abordarea interdisciplinară a educației;

II. Educația, învățământul și societatea cunoașterii în sec XXI

- a. Educația ca resursă a dezvoltării sociale și ca investiție în capitalul uman;
- b. Educația la intersecția contextelor locale, regionale, naționale, europene și mondiale. documente și strategii UE și CE;

- c. Globalizarea în educație, moduri de manifestare, consecințe;
 - d. Organizarea sistemului de învățământ în România: aspecte legislative, structură.
- III. Dimensiuni ale educației**
- a. Domeniile educației integrale: intelectuală, morală, estetică, fizică, tehnologică;
 - b. Noile educații: ecologică, pentru sănătate, interculturală, nutrițională, educația pentru viața de familie etc.;
 - c. Interacțiuni și interferențe, modalități de implementare.
- IV. Diversificarea câmpului social al educației**
- Formele educației: educația formală, educația nonformală și educația informală - implicații manageriale și didactice. Medii de realizare a educației nonformale și informale;
 - Educația adulților;
 - Educația permanentă.
- V. Educabilitatea**
- Concept;
 - Factorii dezvoltării personalității umane (ereditatea, mediul, educația, sinele);
 - Educația ca acțiune de modelare a personalității;
 - Autocunoaștere și autoeducație.
- VI. Elemente de teoria curriculum-ului**
- Originile și etapele evoluției curriculum-ului (tradițională, modernă, postmodernă);
 - Conceptualizarea curriculum-ului: planul structural, planul procesual și planul produsului;
 - Curriculum în sens larg și curriculum în sens restrâns;
 - Tipuri de curriculum — descriere și analiză comparativă;
 - Reperele structurale și procesuale ale proiectării curriculare (finalitățile, conținuturile, timpul de instruire/învățare, strategiile de instruire, strategiile de evaluare);
 - Principiile, normele și procesul proiectării curriculare.
 - Finalitățile educaționale: ideal, scop, obiectiv (delimitări conceptuale, clasificări, operaționalizarea obiectivelor, interrelaționarea categoriilor de obiective);
 - Conținuturile educaționale (conceptualizare, criterii de selecție, transpunere didactică și modalități de organizare inter-, pluri- și transdisciplinaritate, organizare modulară, curriculum integrat, curriculum diferențiat și personalizat);
 - Produse curriculare: planul de învățământ, programa școlară, manualul, auxiliarele curriculare; aplicații;
 - Structura Curriculum-ului Național din România. Documente de politica a curriculumului.
- VII. Procesul de învățământ.** Concept, abordări, modele
- a. Conceptul de proces de învățământ; abordarea structurală și abordarea procesuală;
 - b. Dimensiuni și caracteristici ale procesului de învățământ;
 - c. Normativitate în procesul de învățământ; sistemul principiilor didactice, aplicații.
- VIII. Predarea-** Orientări contemporane în teoria și practica predării
- Conceptul de predare; interacțiunea predare – învățare – evaluare;
 - Strategii și stiluri de predare;
 - Particularități ale predării în învățământul preuniversitar;
 - Orientări contemporane în teoria și practica predării (predarea creativă, predarea interactivă, predarea centrată pe elev, predarea reflectivă, predarea în team- teaching).
- IX. Învățarea**
- Definirea conceptului Învățarea, în general și învățarea școlară, în particular; caracteristicile învățării școlare;
 - Forme (tipuri) ale învățării; semnificația psihopedagogică a ierarhiei formelor învățării;
 - Particularități ale învățării la diferite vârste școlare;
 - Teorii contemporane ale învățării (teoria stilurilor de învățare, teoria inteligențelor multiple etc.);
 - Stiluri de învățare;
 - Condiții, factori (interni și externi) și indicatori de eficiență psihopedagogică;
 - Obstacole cognitive în învățare;
 - Aplicații.
- X. Strategii didactice**
- Definiție, componente, interrelații funcționale;
 - Metodele de predare și învățare: definiții, clasificări, descrieri;

- Mijloacele de învățământ: definiție, clasificare, integrare în activitatea didactică;
- Noile Tehnologii de Informare și Comunicare (NTIC) și relevanța lor psihopedagogică;
- Formele de organizare a instruirii (frontal, grupal și individual).

XI. Evaluarea didactică

- Conceptul de evaluare școlară; delimitări terminologice: evaluare, măsurare, apreciere;
 - Componentele evaluării: obiectul evaluării, obiectivele, sistemul de criterii (etalonul) de evaluare, tehnicile de evaluare, regulile de atribuire a valorilor (notelor);
 - Metodologia pedagogică a evaluării (metode, tehnici și instrumente de evaluare);
 - Tipurile de evaluare: inițială-continuă-finală, formativă-sumativă, diagnostică- predictivă, normativă-criterială;
 - Evaluarea centrată pe performanță și evaluarea centrată pe competențe;
 - Erorile de evaluare; moduri de manifestare (efectul halo și stereotipiile, efectul de contrast și eroarea proximității, ecuația personală și efectul de similaritate, eroarea tendinței centrale și a restrângerii de rang); modalități de cunoaștere, control și înlăturare a erorilor de evaluare.
- Autoevaluarea: importanța și modalități de realizare

XII. Proiectarea activității didactice

- Proiectarea, implementarea și evaluarea documentelor curriculare (plan, programă, manual, auxiliare). Aplicații;
- Niveluri ale proiectării activităților didactice la clasă (planificarea calendaristică, proiectarea unităților de învățare, proiectarea lecției). Aplicații.

XIII. Managementul clasei de elevi

- Clasa de elevi. Clarificări conceptuale;
- Relații interpersonale în clasa de elevi;
- Managementul problemelor disciplinare. Strategii preventive de disciplinare în clasa de elevi, strategii de modificare comportamentală în clasa de elevi.

2. Comunicarea și relațiile de comunicare pedagogică:

- Structura și procesualitatea comunicării (emiterea, receptarea, mesajul, calea de transmitere, ambianța, feed-back-ul);
- Tipuri de comunicare (intrapersonală, interpersonală, de grup, publică, de masă);
- Formele comunicării (verbală-paraverbală-nonverbală; directivă-nondirectivă, directă-mediată);
- Comunicare educațională și comunicare didactică;
- Comunicarea informativă și comunicarea persuasivă;
- Factorii și condițiile comunicării didactice eficiente. Bariere sau/și blocaje în comunicarea didactică.

XIV. Asistența psihopedagogică în școală

- Delimitări conceptuale;
- Funcțiile și dimensiunile asistenței psihopedagogice (a elevului, a părinților, a profesorilor, a managerilor);
- Consilierea în școală — forma intensivă de asistență psihopedagogică. Teorii și modele de consiliere. Consilierea curriculară;
- Consilierea pentru petrecerea timpului liber;
- Metodologia asistenței psihopedagogice. Orientări contemporane. Studii de caz.

XII. Elemente de cercetare pedagogică

- Cercetarea pedagogică - factor de progres în educație. Definiție, taxonomii, etape;
- Metode de culegere a datelor în cercetarea pedagogică;
- Metode de interpretare calitativă și cantitativă a datelor cercetării;
- Cercetarea-acțiune și rolul său în dezvoltarea profesională a cadrelor didactice;
- Managementul proiectelor de cercetare în științele educației.

BIBLIOGRAFIE GENERALĂ

a. Autori români

- Antonesei, L. (2002). O introducere în pedagogie. Dimensiuni axiologice și transdisciplinare ale educației. Iași: Polirom.
- Albu, G. (2001). Mecanisme psihopedagogice ale evaluării școlare: Ploiești. Editura Univ. Ploiești.
- Bârlogeanu, L. (coord.) (2005). Identitate și globalizare. București: Editura Humanitas Educațional.
- Bîrzea, C. (coord.) (2001). Învățarea permanentă-prioritate a politicii educaționale din România. București: ISE.
- Bîrzea, C. (1995). Arta și știința educației. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Bocoș, M., Chis V. (2013), Management curricular, Vol. I, Repere teoretice și aplicative, Editura Paralela 45.

6. Bocoș, M. (2005). Teoria și practica cercetării pedagogice. Ed. a III — a, Cluj- Napoca: Editura Casa Cărții de Știință.
1. Bocos, M. (2007). Didactica disciplinelor pedagogice. Un cadru constructivist, Cluj- Napoca: Editura Presa Universitara Clujeana.
2. Cerghit, I. (2007). Metode de învățământ, Ed. a IV-a. Iași : Polirom
3. Cerghit, I. (2002). Sisteme de instruire alternative și complementare. Structuri, stiluri și strategii. București: Ed. Aramis.
4. Cerghit, I, Vlăsceanu, L. (oord.) (1988). Curs de pedagogie. București : Tipografia Universității din București.
5. Cerghit, I., Neacșu, I. Negreț, I., Pânișoară, I.-O. (2001). Prelegeri pedagogice. Iași: Editura Polirom.
6. Chiș, V. (2005). Pedagogia contemporană-Pedagogia pentru competențe. Cluj- Napoca: Editura Cărții de Știință.
7. Chiș, V. (2014), Fundamentele pedagogiei. Repere tematice pentru studenti si profesori, Editura Eikon
8. Cozma, T. (2002).O nouă provocare pentru educație: interculturalitatea. Iași: Editura Polirom.
9. Cozma, T. (2002). Introducere în pedagogie. Iași: Editura Universității Al.I. Cuza.
10. Cosmovici, A., Iacob, L. (coord.) (1998). Psihologie școlară.Iași: Editura Polirom.
11. Crețu. C. (1998). Curriculum diferențiat și personalizat. Iași: Editura Polirom
12. Crețu, C. (2000) .Teoria curriculumului și conținuturile educației. Iași: Editura Universității “ AL. I. Cuza” Iași.
13. Cristea, S. (coord). (2006). Curriculum pedagogic. București: Editura Didactică și Pedagogică .
14. Cristea, S. (1998). Dicționar de termeni pedagogici. București: Editura Didactică și Pedagogică .
15. Crișan, A. (coord.) (1996). Curriculum școlar. Ghid metodologic. MEdC., ISE. București: (f.ed).
16. Cucos, C. (2002). Pedagogie. Ed. a II-a. Iași : Editura Polirom.
17. Cucos, C. (coord.) (1998), Psihopedagogie pentru examenele de definitivare si grade didactice in invatamant, Editura Polirom, Iasi
18. Dragu, A.(1996). Structura personalității profesorului. București: Editura Didactică și Pedagogică .
19. Dumitru , I. (2000). Dezvoltarea gândirii critice și învățarea eficientă. Timișoara: Editura Universității de Vest.
20. Ezechil, L. (2002). Comunicarea educațională în context școlar. București: Editura Didactică și Pedagogică .
21. Ionescu, M., Radu, I. (coord), (2004), Didactica modernă, editia a II-a, Cluj-Napoca: Editura Dacia.
22. Ionescu, M. (2007). Instrucție și educație, Ed. a III-a. Arad: Vasile Goldiș University Press.
23. Ionescu, M. (coord.) (2006). Schimbări paradigmatică în instrucție și educație. Cluj- Napoca: Editura Eikon.
24. Ionel, V. (2004). Fundamentele pedagogiei. Craiova: Editura Universitaria.
25. Iucu, R.B. (2001). Instruirea școlară. Perspective teoretice și aplicative. Iași: Editura Polirom.
26. Iucu, R.B. (2000). Managementul și gestiunea clasei de elevi. Fundamente teoretico- metodologice. Iași: Editura Polirom.
27. Iucu, R.B. (2004). Formarea cadrelor didactice. Sisteme, politici, strategii. București: Editura Humanitas Educational.
28. Joița, E, (2005) Strategii constructiviste în formarea inițială a profesorului, vol I. Craiova: Editura Universitaria.
29. Joița, E., Ilie, V., Frăsineanu, E. (2003). Pedagogie — Educație și curriculum. Craiova: Editura Universitaria.
30. Jinga, I. Negreț, I.(2004). Inspecția școlară și designul instrucțional. București : Editura Aramis.
31. Lemeni, G., Miclea, M. (coord.) (2004), Consiliere și orientare — Ghid de educație pentru cariera. Cluj-Napoca: Editura ASCR.
32. Maciuc, I. (2000). Dimensiuni sociale și aspecte instituționale ale educației. Craiova : Editura SITECH
33. Manolescu, M. (2006). Evaluarea școlară. Metode , tehnici, instrumente. București: Editura Meteor.
34. MEdC (2004). Indicatori pentru educație și formarea profesională. Studiu comparativ. București: (f.e.).
35. Neacșu, I. (1999). Instruire și învățare. Ediția a II-a. București : Editura Didactică și Pedagogică.
36. Neacșu, I. (1990). Metode și tehnici moderne de învățare eficientă. București: Editura Militară
37. Neacșu, I., Felea, Gh.(coord.)(2004). Asigurarea calității în educație. Valori europene și proiecte românești în domeniul asigurării calității în învățământul preuniversitar. Galați: Școala Gălățeană
38. Negreț, I. (Pânișoară, I.-O .(2005). Știința învățării. Iași. Editura Polirom.
39. Negreț, I. (2004). Didactica nova. București: Editura Aramis.
40. Nicola, I.(200) . Tratat de pedagogie. București: Editura Didactică și Pedagogică.
41. Niculescu, R.M. (coord.) (2001). Pregătirea inițială, psihologică, pedagogică și metodică a

profesorilor. Braşov: Editura Universităţii. "Transilvania", Braşov.

42. Oprea, C. L. (2003). Pedagogie. Alternative metodologice interactive. Bucureşti: Editura Universităţii din Bucureşti.
43. Panţuru, S. (2002). Elemente de teoria şi metodologia instruirii. Braşov: Editura Universităţii "Transilvania", Braşov.
44. Păun, E. (1998). Şcoala - abordare sociopedagogică. Iaşi: Editura Polirom.
45. Păun, E., Potolea, D. (coord.) (2002). Pedagogie. Fundamentări teoretice şi demersuri aplicative. Iaşi: Editura Polirom.
46. Pânişoară, I.-O. (2006). Comunicarea eficientă. Ed. a III-a. Iaşi: Editura Polirom.
47. Potolea, D. (1996). Scopuri şi obiective ale procesului didactic. În Sinteze pe teme de didactică modernă. Culegere (coord I.T. Radu).Bucureşti: Tribuna învăţământului.
48. Potolea, D. (1989). Profesorul şi strategiile de conducere a a învăţării. În L. Vlăsceanu, I. Jinga. Stucturi, strategii şi performanţe în învăţământ. Bucureşti: Editura Academiei.
49. Potolea, D., Manolescu, M. (1995).Teoria şi practica evaluării educaţiei. MEdC. Bucureşti : PIR.
50. Potolea, D. Manolescu, M. (1996). Teoria şi metodologia curriculumului. MEdC. Bucureşti: PIR.
51. Preda, V. (1985) . Strategii de instruire. Cluj-Napoca:
52. Radu, UI. (1991). Introducere în psihologia contemporană . Cluj-Napoca: Editura Sincron
53. Radu I. T. (1999). Evaluarea în procesul didactic. Bucureşti: Editura Didactică şi Pedagogică .
54. Stenberg, R. (coord.), 2005, Manual de creativitate, ed. Polirom (editia I, Editura Cambridge Press), Iasi.
55. Stoica, A. (coord.)(2001).Evaluarea curentă şi examenele. Ghid pentru profesori. Buc.: Editura ProGnosis.
56. Stoica, A., Mihail, R. (2006). Evaluarea educaţională. Inovaţii şi perspective. Bucureşti: Editura Humanitas Educaţional.
57. Şoitu, L. (1997). Pedagogia comunicării. Bucureşti: Editura Didactică şi Pedagogică.
58. Stan, E. (2006). Managementul clasei.. Bucureşti: Editura Aramis.
59. Toma St. (1994). Profesorul, factor de decizie . Bucureşti : Editura Tehnică.
60. Tomşa, Gh. (2003). Consilierea şi orientarea în şcoală. Bucureşti: Editura Credis.
61. Ungureanu, D. (1999). Teoria curriculumului. Timişoara: Editura Mirton.
62. Văideanu, G. (1988). Educaţia la frontiera dintre milenii. Buc.: Editura Politică.
63. Vlăsceanu, L., Neculau, A., Miroiu, A., Mărginean, I., Potolea, D.(coord.)(2002). Şcoala la răscruce. Schimbare şi continuitate în curriculumul învăţământului preuniversitar. Studiu de impact. Vol.I şi II, Iaşi: Editura Polirom.
64. Voiculescu, F. (2005). Manual de pedagogie contemporană Partea I. Cluj-Napoca.: Editura Risoprint.
65. Zlate, M. (coord.)(2001). Psihologia la răspântia dintre milenii. Iaşi: Editura Polirom.

b. Traduceri din literatura străină

1. Ausubel D.P., Robinson, R. (1981). Învăţarea şcolară. O introducere în psihologia pedagogică. Bucureşti : Editura Didactică şi Pedagogică.
2. Agenţia Naţională Socrates (1996). Combaterea eşecului şcolar.. Bucureşti: Editura Didactică şi Pedagogică.
3. Botkin, J., Elmandjra, M., Maliţa, M.(1981). Orizontul fără limite al învăţării. Bucureşti: Editura Politică.
4. Dave, H. R. (sub red) (1991).Fundamentele educaţiei permanente. Bucureşti: Editura Didactică şi Pedagogică.
5. D' Hainaut, L. (coord.)(1981). Programe de învăţământ şi educaţie permanentă. Bucureşti : Editura Didactică şi Pedagogică.
6. Davitz, G., Ball, S. (1978). Psihologia procesului educaţional
7. De Landsheere, G. (1975). Evaluarea continuă a elevilor şi examenele. Bucureşti: Editura Didactică şi Pedagogică.
8. DellorsJ. (coord.). (2000). Comoara lăuntrică. Raportul către UNESCO al Comisiei Internaţionale pentru Educaţie.
9. Gagne, R.M. , Briggs, L. (1977). Principii de design al instruirii. Bucureşti : Editura Didactică şi Pedagogică.
10. Geissler, E.(1981). Mijloce de educaţie . Bucureşti: Editura Didactică şi Pedagogică.
11. Hayes, N., Orell,S.(1997). Introducere în psihologie.Bucureşti:
12. Kidd, J. R. (1981). Cum învaţă adulţii. Bucureşti: Editura Didactică şi Pedagogică.

13. Lowe; H. (1978). Introducere în psihologia învățării la adulți. București: Editura Didactică și Pedagogică.
14. Monteil, J.M.; (1997). Educație și formare. Iași : Editura Polirom.
15. Meyer, G. (2004). De ce și cum evaluăm ? Iași: Editura Polirom.
16. Peretti, A. de (1996) . Educația în schimbare. Iași: Editura Spiru Haret.

c. Politici educaționale

1. OECD (2000). Analiza politicilor naționale în domeniul educației: Romania (trad.). București: MEN.
2. U.E. (2006). Progress towards the Lisbon Objectives in Education and Training. Report 2006. Brussels: European Commission.

d. Resurse WEB(INTERNET)

<http://programe.ise.ro/Actuale/Programeinvigoare.aspx>

http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/thematic_reports/130RO.pdf

Pentru examenul de definitivat, candidații pot consulta, la adrese WEB specifice domeniului, folosind motoare de căutare uzuale, lucrări/cercetări nou apărute în științele educației.